

VETERİNER HEKİMLİĞİ MEVZUATI VE ETİK

Arş. Gör. Dr. Aytaç ÜNSAL ADACA
aytacunsal@ankara.edu.tr

4. ve 5. Hafta

HAFTALAR	KONULAR	SÜRE
1. Hafta	Tanışma, dersten beklentilerin ve önerilerin alınması	40 dk
2. Hafta	Normlar Hiyerarşisi	40 dk
3. Hafta	6343 sayılı Yasa	40 dk
4. Hafta	TVHB Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Uygulama Yönetmeliği	40 dk
5. Hafta	TVHB Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Uygulama Yönetmeliği	40 dk
6. Hafta	Veteriner Hekim Muayenehane ve Poliklinik Yönetmeliği	40 dk
7. Hafta	Ara Sınav	-
8. Hafta	Hayvan Hastaneleri Yönetmeliği	40 dk
9. Hafta	Hayvan Hakları	40 dk
10. Hafta	Etik Kavramı	40 dk
11. Hafta	Etik Kavramı	40 dk
12. Hafta	Temel Etik İlkeler ve Etik Karar Verme Süreci	40 dk
13. Hafta	Temel Etik İlkeler ve Etik Karar Verme Süreci	40 dk
14. Hafta	Veteriner Hekimliğinde Etik Vakaların Değerlendirilmesi	40 dk

Türk Veteriner Hekimleri Birliđi Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Uygulama Yönetmeliği

- Yayımlandığı R.G. Tarih: 13/09/2006
- Yayımlandığı R.G. Sayı: 26288

Yönetmeliđin Amacı

TVHB'nin örgütlenmesine, hizmetlerinin yürütülmesine ve veteriner hekimlerin uyması gereken kurallara ilişkin usul ve esasları düzenlemek

1. Bölüm: Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar
2. Bölüm: Birliğin Kuruluşu ve Amaçları
3. Bölüm: Birlik Organları, Görev ve Yetkileri
4. Bölüm: Odalar
5. Bölüm: Üyelikle İlgili Hususlar
6. Bölüm: Temsilcilikler
7. Bölüm: Odalarda Hizmetlerin Yürütülmesi
8. Bölüm: Deontoloji
9. Bölüm: Kamu Dışında İstihdam ve Serbest Çalışma
10. Bölüm: Disiplin Suçları ve Cezaları
11. Bölüm: Etik Kurulla İlgili Hususlar
12. Bölüm: Veteriner Hekimliği Sürekli Eğitim ve Gelişimi
13. Bölüm: Çeşitli ve Son Hükümler

8. Bölüm: Deontoloji

- Deontoloji: Veteriner Hekimlerin mesleki uygulamaları sırasında uymak ve uygulamak zorunda oldukları kurallardır.

- Meslek Yemini
- Veteriner Hekimlerin Görevleri
- Meslek Onurunu Zedeleyici Davranışlardan Kaçınma
- Veteriner Hekimin Diğer Meslek Üyeleri ile İlişkileri
- İlk Yardım
- Mesleki Davranış
- Mesleki Sırların Açıklanmaması
- Toplum Çıkarlarını Üstün Tutma
- Mesleki Nüfuzunu Kullanmaması
- Kişisel ve Ticari Reklam Yasağı
- Kazanılmış Sıfatlar Dışında Unvan Kullanılmaması
- Mesleki Belgelerin Düzenlenmesi
- Etik Kurulun Kuruluşu
- Reçetelerin Yazılışı
- Ecza Dolabında Bulundurulacak İlaçlar
- Beşeri Hekimliğe İlişkin Laboratuvar Açma Yasağı
- Mesleki Kurallara Uyma
- Tedavi Yöntemlerinin Seçimi
- Özel Muayene ve Tedavi
- Birden Fazla Muayenehane Açma Yasağı

- Hasta sahiplerinin dilediđi veteriner hekimi veya kuruluđu seęmesi
- Hasta ve hasta sahibine özen gösterme
- Hayvan sahibinin uyarılması
- Veteriner hekimin hastaya karşı sorumlulukları
- Teşhis ve tedavinin nasıl yapılacağı
- Konsültasyon
- Ücretlerin alınmasında uyulacak kurallar
- Teşekkür ilanı verme yasağı
- Meslektaşlar arası ilişkiler

- Kişisel veya mesleki bilgilerin açıklanması
- Veteriner hekimler arası müşteri ilişkileri
- İşyerinin geçici olarak devri
- Mesleki toplantılar
- Stajyer öğrencilerin yetiştirilmesi
- Yarıda bırakılan tedavinin yeniden yapılması
- Veteriner hekimlerin idari makamlarla ilişkileri
- Mesleki guruplarla ilişkiler
- Kıyafet zorunluluđu
- Davranış yükümlülüğu
- Uygulama zorunluluđu

Meslek Yemini

- Veteriner hekimler mezuniyet belgelerini veya diplomalarını almadan önce veteriner fakültelerinde düzenlenen bir törende Merkez Konseyi veya oda temsilcisinin de katılımı ile veteriner hekimliği andını topluca okuyarak Meslek Yemini ederler.
- Toplantıya katılmayanlara dekan veya görevlendireceği bir yetkilinin, Merkez Konseyinin veya oda temsilcisinin katılımı ile Meslek Yemini ettirilir.
- Veteriner hekimler, meslek yaşamları boyunca veteriner hekimliği andı, çevre ve doğa koruma bilinci ile İnsan ve Hayvan Hakları Bildirgelerini de göz önünde bulundururlar.

Meslek Onurunu Zedeleyici Davranışlardan Kaçınma

- Veteriner hekim, mesleğini doğrulukla icra etmek ve onu yüceltmekle yükümlüdür
- Meslekî faaliyetleri dışında da meslek onurunu zedeleyici davranışlardan kaçınmak zorundadır.

İlk Yardım

- Veteriner hekim, görevi ve uzmanlığı ne olursa olsun, zorunlu ve acil durumlarda hayvanlar üzerinde ilk yardım yapabilir.
- Ancak, bir zorlama karşısında bunu red hakkına sahiptir.

Meslekî Sırların Açıklanmaması

- Veteriner hekim, meslek ve sanatını uygulaması sırasında öğrendiği sırları, kanunî zorunluluk olmadıkça açıklayamaz.

Kişisel veya Meslekî Bilgilerin Açıklanmaması

- Adlî ve idarî makamlar ile meslek organlarının mevzuata uygun istemleri dışında bir veteriner hekim dolaylı yolla bile olsa meslektaşını aleyhine kullanılabilecek kişisel veya meslekî her türlü bilgiyi vermekten sakınmalıdır.
- Yazılı basın, radyo, televizyon gibi medya organlarından yararlanma durumunda olan her veteriner hekim, meslek organları tarafından saptanmış meslek politikasına ve kanunlara uymak zorundadır.
- Kişisel düşüncelerini mesleğinin, kurumunun veya biriminin görüşü gibi yansıtamaz.

Reklam Yasağı

- Veteriner hekimlerin, tabela, ilan, reçete kağıtlarının üzerlerine reklam anlamı taşıyan biçim ve işaretlei koyması yasaktır.
- Veteriner hekimler, müşterilerine yönelik duyurularında; gazete, afiş, broşür, el ilanı ve bu gibi her türlü iletişim araçlarında yapacağı duyurularında; **adres, telefon numarası, muayene günü ve saatleri, sahip olduğu unvan, acil olaylar için ev adresi ile muayenehaneyi bulmada yardımcı olacak işaretlei** kullanabilirler.

Teşekkür İlanı Verme Yasağı

- Veteriner hekimler hiçbir suretle müşterisine yönelik teşekkür ilanı veya reklam veremezler.

Kazanılmış Unvanlar Dışında Unvan Kullanılması

- Tabelalarda, ilanlarda, reçete kağıtlarında... kazanılmış unvanlar dışında unvan kullanılamaz.

Özel Muayene ve Tedavi

- Veteriner hekimler, Kanuna ve yürürlükteki diğer mevzuata uygun işyeri açmadıkça, özel muayene ve tedavi yapamazlar.

- Veteriner hekimin iş yerinde meslekte olmayan kişiler, henüz hekim unvanı almamış olan öğrenciler hayvana müdahalede bulunamazlar, veteriner hekimliği faaliyetleri gösteremezler.

Hasta Hayvana Özen

- o Veteriner hekim, hasta hayvana gerekli özeni göstermek, onu tedavi etmek ve hayatını kurtarma olasılığının bulunmadığı durumlarda bile acısını azaltmaya çalışmak zorundadır.

Hasta Sahibine Özen

- o Veteriner hekim, hasta sahibinin üzüntü ve duygusallığını anlayışla karşılamak zorundadır.

Hasta Sahibine Uyarı

- o Veteriner hekimin, hayvanın ve çevrenin sağlığı bakımından zorunlu bir durum varsa veteriner hekim hasta sahibini uyarabilir.

Konsültasyon

- Ağır bir hasta hayvanın başında toplanan birden fazla veteriner hekimin birlikte verdikleri gerekçeli karara denir.
- Veteriner hekim, hasta sahibinin konsültasyon dileğini saygıyla karşılar; ancak ret hakkı da saklıdır.

Konsültasyon tartışması

- Konsültasyon tartışması hayvan sahibinden uzakta yapılır.

Konsültasyondaki görüş ayrılığı

- Yöntem, teşhis ve tedavide bir değişiklik gerekirse, sonuç konsültant veteriner hekim tarafından meslek ve meslektaşına hiçbir eleştiri getirmeyecek şekilde hayvan sahibine anlatılmalıdır.

Konsültasyondaki görüş ayrılığı

- Konsültant veteriner hekim ile hastayı önceden tedavi eden veteriner hekim arasında tedavi konusunda görüş ayrılığı doğarsa ve hayvan sahibi konsültant veteriner hekimin tedavi yöntemini tercih ederse, veteriner hekim hastayı bırakabilir.

Konsultant veteriner hekimin tedaviyi uygun görmemesi

- Konsultant veteriner hekim, tedaviyi uygun görmezse bu konudaki görünüşü tartışmaya meydan vermeden bildirir ve gerekirse konsültasyon tutanağına görüşlerini yazarak imzalar. Tedaviyi değiştirecek hiçbir girişim de bulunmaz.

Müdahale edilen hasta hakkında bilgi alma

- Veteriner hekim muayenesini yaptıktan sonra teşhise yardım olması bakımından, daha önce bir meslektaşı tarafından yapılmış bir müdahale varsa bunun hakkında bilgi alabilir. Ancak, meslektaşını eleştirmekten kaçınmak zorundadır.

Konsultant veteriner hekimin müdahalesi

- Konsultant veteriner hekim, meslektaşı olmadan olayla ilgilenmeyip meslektaşı ile baş başa yapacakları görüşme sonucunda serbestçe müdahalede bulunabilir. Kanılarını meslektaşı ile tartışmadan hasta sahibine açıklayamaz.

İlk veteriner hekimin onayı

- Konsultant veteriner hekim, hasta hayvanın veya hasta sahiplerinin, ısrarlı isteğı ve hayvanı tedavi eden ilk veteriner hekimin onayı olmadıkça hastayı tedavi edemez. İlk hekim bu durumu onaylamıyorsa hastayı bırakabilir.

Ücretlerin Alınmasında Uyulacak Kurallar

- Veteriner hekimler, bağlı oldukları oda tarafından hazırlanan ve Merkez Konseyi tarafından onaylanan, **muayene tetkik ve tedavi ücretleri** ile **iş sözleşmeleri** için belirlenen asgari ücretlere uymak zorundadır. Veteriner hekimlerin gerekli gördükleri durumlarda hasta sahibinden muayene ve uygulayacağı tedavi için **ücret almamaya** hakları vardır. Ücret alınırsa, alınan ücret asgari ücretin altında olamaz.
- Hasta hayvanın sahibine önceden bildirilmeyen veya onun onayı alınmadan çağrılan yardımcı veteriner hekim için ayrıca ücret istenemez.

Kamu Dışında İstihdam ve Serbest Çalışma

- Kamu dışında çalışacak veteriner hekimler, işverenle aralarında düzenledikleri sözleşmeyi bağlı buldukları odaya onaylatmak zorundadırlar.
- Sözleşmeleri yapılan veya yenilenen veteriner hekimler ile serbest çalışacak veteriner hekimlere, iş yerine asılmak üzere Merkez Konseyi tarafından sıra numarası verilerek düzenlenmiş, düzenlenme yılı için geçerli, fotoğraflı Veteriner Hekim Çalışma Belgesi, oda tarafından verilir. Veteriner hekim çalışma belgeleri ilk düzenlenme tarihine bakılmaksızın her yıl Ocak ayında yenilenir.

- Veteriner hekimler, mevzuat hükümleri çerçevesinde **muayenehane, poliklinik veya hastane açmak suretiyle** mesleklerini serbestçe icra ederler.
- Kamu ve diğer kurumlarda çalışan veteriner hekimler de **ancak bu şartın yerine getirilmesi** ile özel meslekî hizmet verebilirler.

Meslektaşlar Arası İlişkiler

Veteriner hekimler,

- kendi aralarında olumlu ve uyumlu meslektaş ilişkileri kurarlar,
- maddi ve manevi bakımdan birbirlerine yardımcı olurlar,
- meslekî düşünce ve eylemlerine uzmanlıklarına, bilimsel yetenek ve kişisel becerilerine karşılıklı saygı duyarlar.

Uyuşmazlıklarında önce aralarında anlaşma yolu ararlar, bu sağlanamazsa meslek organlarının aracılığına başvurmak zorundadırlar.

Veteriner hekim, meslektaşını yermez, onu küçük düşürecek söz, yazı veya hakarete bulunamaz.

Meslekten olmayan bir kişinin böylesi eylemlerine karşı da meslektaşını korumak zorundadır.

İşyerinin Geçici Olarak Devri

- Veteriner hekim gerektiğinde meslektaşını yardıma çağırabileceği gibi, kısa süre için iş yerinin yönetimini de devredebilir.
- Ancak, bir ayı aşan durumlarda bağlı oldukları odaya durumu bildirmek zorundadır.

Stajyer Öğrencilerin Yetiştirilmesi

- Veteriner hekimler, genç meslektaşlarının ve stajyer öğrencilerin yetişmelerinde onlara bilgi ve görgülerini aktarabilecek ortamı hazırlamak, çalışmalarına katkıda bulunmak, meslekî sevgi ve saygının yerleşmesini ve olumlu yönde gelişmesini sağlayacak şekilde hareket etmek zorundadırlar.

Kıyafet Zorunluluđu

- Veteriner hekim, muayenehanede beyaz gömlek ve işin özelliđine göre özel giysi giyer.
- Diğer yardımcı personele ise ayrı renkte iş ortamına uygun giysiler kullanırmak zorundadır.

10. Bölüm: Disiplin Suçları ve Cezaları

a) Yazılı ihtar

b) Para cezası

c) Meslekten men cezası

Yazılı İhtar

- Mesleğin uygulanması sırasında düzenli bir tutum ve davranış içinde olunması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

Para Cezası

Meslek İcrasından Geçici Olarak Men Cezası

- 1) Görev yaptığı bölgenin odasına kayıtlı olmadan veteriner hekimlik mesleğini icra etmek,
- 2) Çıkar sağlamak amacıyla kötü tedavi yapmak veya ekonomik kayba yol açmak,
- 3) İhbarı mecburi hayvan hastalıklarının ilgili kurumlara bildirilmesine kayıtsız kalmak,
- 4) Salgın hayvan hastalıklarıyla savaşta uyulması gereken kuralları yerine getirmemek,
- 5) Hayvanlara eziyet etmek,
- 6) İnsan sağlığını tehdit eden hayvansal gıdaların üretimi, korunması ve tüketimi sürecinde görevini savsaklamak.

- Bu sunum, Ankara Üniversitesi Açık Ders Malzemeleri web sitesinde (<https://acikders.ankara.edu.tr/>) yayımlanmak üzere hazırlanmıştır. Sunumda kullanılan bilgilerin kaynaklarına ulaşmak ve daha fazla bilgi edinebilmek için lütfen **aytacunsal@ankara.edu.tr** adresinden iletişime geçiniz.